

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1975

BRNO 1977

P o z n á m k y :

- 1 Srov. zprávu za rok 1974. Měřínský Zd., Povrchový průzkum na slovanském sídlišti u Poštorná /okr. Břeclav/, PV 1974, v tisku.
- 2 Oba nálezci předali archeologický materiál doc. dr. B. Dostálovi, CSc, jemuž děkují za postoupení nálezů ke zpracování. Celý soubor bude předán RM Mikulov.

Weitere Funde aus der slawischen Siedlung bei Poštorná /Bez. Břeclav/. Bei der Begehung der slawischen Siedlung in der Flur "Štoglova jáma" gewann man weitere Belege burgwallzeitlicher Keramik, steinerne Schleifsteine, Messer, einen verzierten Spinnwirtel und einen bronzenen Buckel. Ausser diesem wurde auch Spaltindustrie gewonnen, die einer sporadischen Besiedlung der Anhöhe im Äneolithikum angehört. Die Siedlung kann man vorläufig in das 8. bis 9. Jahrhundert datieren.

OBJEV STŘEDOHRADIŠTNÍHO POHŘEBIŠTĚ U VELKÝCH BÍLOVIC

/ okr. Břeclav /

Josef U n g e r, Regionální muzeum, Mikulov

Při úpravě terénu v trati "Pod hradištěm" byly narušeny kostrové hroby s keramikou. Nález ohlásil J. Grof manželům Leblochovým, kteří o nálezu neprodleně uvědomili mikulovské muzeum. Při prohlídce nálezistě bylo zjištěno, že na malém návršíčku při odstraňování ornice a části sprašového podloží bylo zničeno asi pět kostrových hrobů, z nichž pochází střepy z několika nádob, zlomek železa / zavírací nůž ? / a téměř celá láhev antického tvaru. Na místě byla nalezena silně porušená kostra v natažené poloze orientovaná Z - V /hrob 1/. Ve sprašovém terénu se rýsovala další hrobová jáma /160 x 50 cm/ orientovaná ve směru S - J /160°/, která byla označena jako hrob 2 a na místě odkryta. Hrob obsahoval kostru v natažené poloze s rukama podél těla. Kolem celé kostry byly objeveny silně ztrouchnivělé a místy sotva znatelné stopy dřeva. U pravého chodidla byla nalezena nádoba.

Entdeckung eines mittelburgwallzeitlichen Gräberfeldes bei Velké Bílovice /Bez. Břeclav/. In der Flur "Pod hradištěm" wurden einige Körpergräber gestört, aus welchen Keramikscherben, ein Eisenbruchstück und eine fast ganze Flasche antiker Form stammen. In einem der untersuchten Gräber /N-S Orientierung/ war ein Skelett mit den Armen längs des Körpers und mit einem Gefäß beim rechten Fuss.

NÁDOBK A Z DOBY HRADIŠTNÍ OD STRACHOTÍNA

/ okr. Břeclav /

Bohuslav Kl í m a, AÚ ČSAV Brno

/ Obr. 25/

Po nárazové jarní těžbě v široce otevřené šterkovně na břehu zaplavované údolní nivy v trati "Ponza" východně obce nalezla v květnu 1975 školačka B. Valová malou staroslovanskou nádobku /obr. 25/. Ležela volně na hromadě šterku, kterou zde vytvořil krátce předtím pracující bagr. Ani dodatečně nebylo možno zjistit nebo alespoň rekonstruovat její původní nálezové okolnosti. Je to typická nádobka hradištního období, zdobená nad výdutí třemi vícenásobnými a poměrně nízkými vlnicemi, na výdutí pak horizontálním pásem jemných rýh a těsně pod ním opět vícenásobnou, poněkud vyšší vlnicí. Ještě blíže ke dnu jsou naznačeny jen místy ještě další pokusy o výzdobu vlnicemi. Nádobka sama tvarem, výzdobou a písčitém hrubším materiálem působí starobylejším dojmem. Takové časové zařazení však stírá mělce vystupující značka na mírně dovnitř klenutém dnu. Má podobu konturovaného širokého kříže, vytvářejícího uvnitř plochy obraz svastiky, a patří tedy ke složitějším formám značek, které provázejí pokročilejší stupeň výroby hradištní keramiky. Isolovaný nález úplné nádobky prozrazuje nejpravděpodobněji bagrem rozrušený hrob, který by nemusel být v tomto prostředí ojedinělý. Ukazuje současně, že při zahájené již výstavbě Pálavských jezer bude nutno věnovat ještě větší a soustavnější pozornost všem místům, kde dojde k pohybu zemín.

Ein Gefäß aus der Burgwallzeit von Strachotín /Bez. Břeclav/. Bei der Schotterförderung in der Flur "Ponza" östlich der Gemeinde wurde ein kleines slawisches

Gefäß aus der Burgwallzeit erfasst, mit Bündeln geritzter Wellenlinien verziert und auf dem Boden mit einem seicht hervortretenden Zeichen in Form eines breiten Kreuzes versehen, das innen der umschlossenen Fläche das Bild einer Swastika ergibt. Der isolierte Fund verrät vermutlich ein gestörtes Grab.

JÁMA ZE STŘEDNÍ DOBY HRADIŠTNÍ V PROSTĚJOVĚ

/ okr. Prostějov /

Alena P r u d k á, Muzeum Prostějovska, Prostějov

V srpnu 1975 narazili dělníci při stavbě rodinného domku v ulici Vasil Škracha č. 13 v Prostějově na střepy a kosti. Při záchranném výzkumu zde byl zjištěn objekt ze střední doby hradištní. Obdélníkovitá jáma s lalokovitým výběžkem v jihovýchodním rohu měla rozměry 128 x 80 cm, mísovité prohloubené dno bylo v hloubce 145 cm pod povrchem. Hlína tvořící zásyp jámy byla velmi intenzivně černě probarvená. Přibližně uprostřed jámy ve vrstvě uhlíků leželo několik lomových kamenů a na nich střepy z části jedné nádoby. Byl to velký hrnec situlovitého tvaru, jehož výzdoba sestávala ze čtyř vstřícně postavených řad vpichované výzdoby a dvou čtyřnásobných strných vlnic na podhrdlí a ze čtyř obvodových rýh pod největší výdutí. U jižní stěny jámy byly kosti části menšího živočicha a v jihovýchodním výběžku jámy byl zlomek konské čelisti a zlomek lebeční kosti /poslední však nemusel souviset přímo s jámou/. Do střední doby hradištní byla jáma zařazena na základě keramiky.

Eine Grube aus der mittleren Burgwallzeit in Prostějov /Bez. Prostějov/. In der Vasil Škrach Gasse Nr. 13 hat man eine Grube aus der mittleren Burgwallzeit erfasst. In einer Schicht mit Holzkohlestückchen lagen einige Bruchsteine und auf diesen das Fragment eines Gefäßes mit eingestochener und geritzter Verzierung. In der Nähe waren Knochen eines kleinen Tieres.

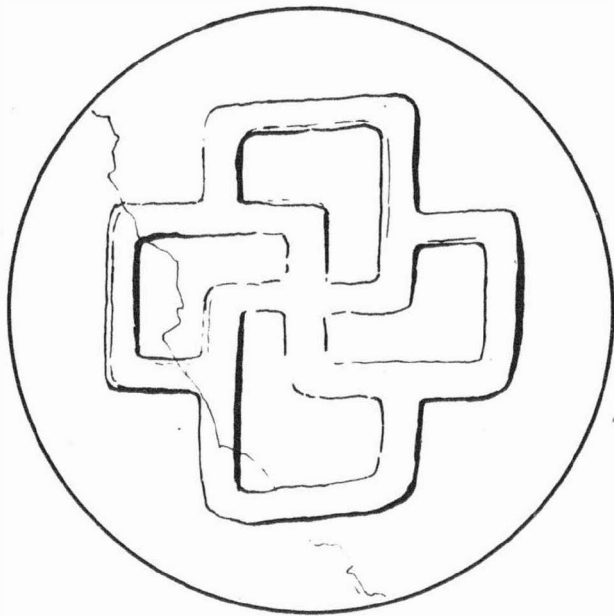
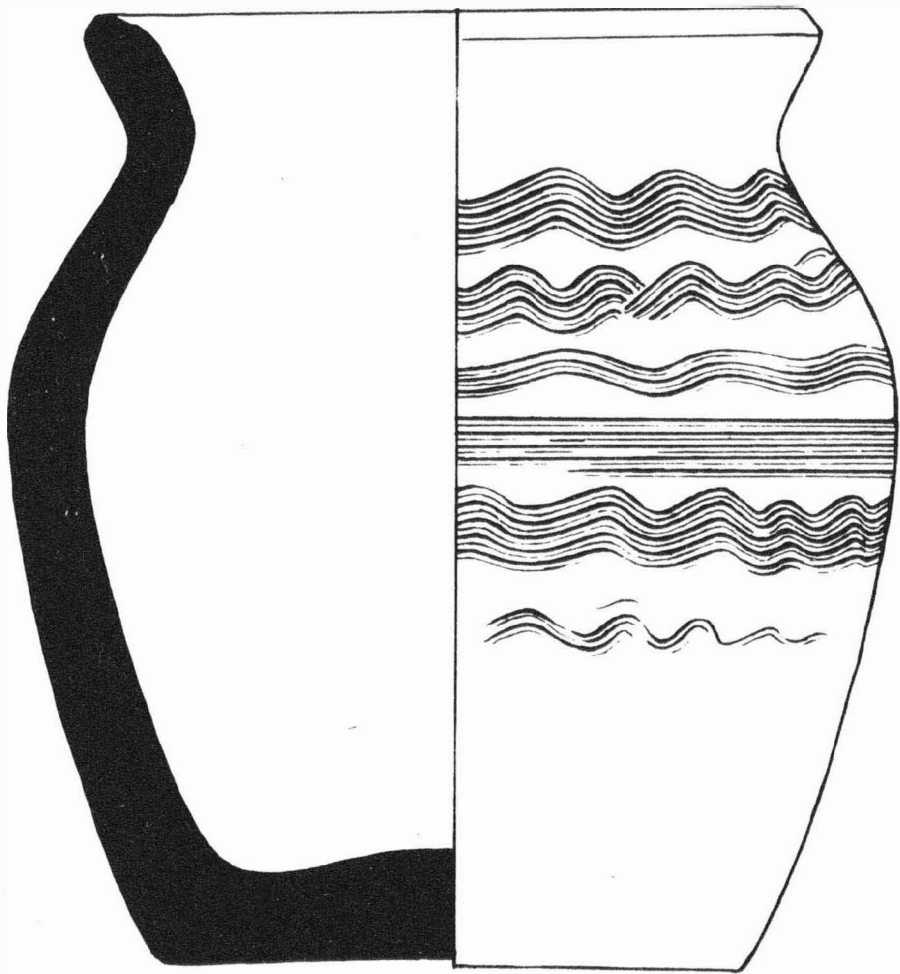
MLADOHRADIŠTNÍ POHŘEBIŠTĚ V DRAHANOVICÍCH

/ okr. Olomouc /

Vít D o h n a l, Vlastivědný ústav, Olomouc

Na upozornění V. Ostrého, předsedy MNV v Drahanovicích, že se při rekonstrukci železniční vlečky do místního cukrovaru objevují kostrové hroby, provedlo archeologické oddělení olomouckého musea na staveništi záchranný výzkum. Trasa zmíněné vlečky vychází ze stanice ČSDa obloukem k západu směruje k boční bráně, nacházející se v severozápadním rohu továrního areálu. K nálezu došlo v pruhu asi 12 m širokém a 45 m dlouhém, který vznikl po skrytí ornice severně od silnice a východně od kapličky, stojící u křižovatky. Výzkum se konal v první polovině března 1975 a bylo při něm zjištěno celkem 20 kostrových hrobů datovaných esovitými záušnicemi a denáry do 2. pol. 11. stol. Všechny hroby byly poškozeny tlakem buldozeru, kterým byla skrývka provedena až na hladinu podložní spraše, tedy do hloubky asi 80 cm pod původní úroveň. Všechny hrobové jámy byly vyplněny tmavším zásypem, který se zřetelně odlišoval od okolního podloží, takže bylo možno určit polohu i těch hrobů, které byly už před naším příchodem zničeny /hrob 9, 10 a 16/. Ze získaného půdorysu je zřejmé, že byl zachycen západní okraj pohřebiště, jehož další pokračování lze předpokládat směrem východním do prostoru, sloužícího dosud jako pole. K severu hroby nepokračovaly, neboť plocha obnažená pro budoucí kolejíště byla prázdná, zato ale jižním směrem je možné, že pohřebiště zasahovalo pod nynější silnici, i když v místě přechodu trati přes silnici žádné nálezy nebyly pozorovány. Zachycené hroby vytvářejí zřetelné skupiny, při jejichž interpretaci lze uvažovat asi o příbuzenských /rodinných ?/ svazcích mezi pohřbenými. Nasvědčuje tomu skupina hrobů 12 až 15, kde dva hroby patřily dospělým osobám, jeden hrob obsahoval kostru malého a druhý odrostlého dítěte, dále hroby 4 a 5, v nichž byla pochována dospělá osoba a dítě a hroby 17 a 18, které patřily dvěma dospělým osobám. Ve skupině hrobů 1, 2, 8 a 20 jde vesměs o dospělé osoby, při čemž oba značně poškozené hroby 1 a 2 by mohly snad patřit manželské dvojici. K ověření těchto pozorování z terénu by ovšem bylo třeba antropologického rozboru, který však bude moci vycházet z materiálu velmi defektního, zvláště pokud se lebek týká, neboť ty tlakem buldozeru nejvíce utrpěly.

Všechny lépe zachované hroby obsahovaly kostry v natažené poloze na zádech, s lebkou zhruba k západu a s rukama podél těla, s výjimkou hrobů 8 a 18, kde levá ruka byla položena do klína. Hrobové jámy měly tvar protáhlého obdélníka se zaoblenými rohy bez jakýchkoliv zvláštních úprav. Kameny, zbytky dřev, příp. jiné nálezy, které by mohly souviset s důkladnější úpravou hrobové jámy, zjištěny nebyly. Pokud se hrobové výbavy týká, bylo drahanovické pohřebiště přes všechno poškozené poměrně bohaté. Nejbohatší byl hrob 8, který obsahoval minci¹ /Morava, Olomoucký úděl, Ota I. Sličný, 1061-1087, denár, typ Fiala X, 6/ nalezenou po pravé straně prsní kosti a dále dvě menší masivní stříbrné záušnice u lebky. V dalších třech hrobech bylo po jednom denáru : v hrobě 5 neurčitelné zlomky pod dlaní pravé ruky, v hrobě 11 /Morava, Brněnský úděl, Konrád I., 1061-1092, denár, typ Fiala IX, 16/ nalezený pod

0 5cm

Obr. 25
Strachotín /okr. Břeclav/. Slovanská nádoba ze štěrkovny v trati "Ponza". - Slawisches Gefäss aus der
Schottergrube in der Flur "Ponza".

P Ř E H L E D V Ý Z K U M Ů 1 9 7 5

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : Doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : nádobka z velatického žárového hrobu ze Šlapanic
Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejně